

handluje. Żądam od was, żebyście się zachowywali zupełnie spokojnie i nie prowokowali więcej narodu polskiego, a wszyscy, jak jeden mąż, wróćcie do waszej ojczyzny. Obecnego tu na sali porucznika Boernera ¹⁾ wyznaczam, jako mego oficera łącznikowego przy waszej Radzie Żołnierskiej, do niego zwracajcie się z wszelkimi bólami i potrzebami.

PRZEMÓWIENIE PO WYJŚCIU Z RADY ŻOŁNIERSKIEJ
(11-go listopada 1918 r.).

Na wieść, że Piłsudski znajduje się w gmachu b. niemieckiego Generalnego Gubernatorstwa, zebrał się na ulicy tłum, który Piłsudskiego, wychodzącego z zebrania Rady Żołnierskiej, przywitał entuzjastycznymi okrzykami.

Do zebranych wypowiedział Piłsudski niżej przytoczone krótkie przemówienie.

Tekst podajemy według relacji Ignacego Boernera, zawartej w jego wspomnieniu «Rozbrojenie Niemców w Warszawie», drukowanym w książce «Polska Organizacja Wojskowa», Warszawa 1930, na str. 154.

«W tym gmachu obraduje niemiecka Rada Żołnierska, która objęła władzę nad wszystkimi oddziałami niemieckimi, stacjonowanymi w Warszawie. W imieniu narodu polskiego wziąłem tę Radę Żołnierską pod swoją opiekę, ani jednemu z nich nie śmie się stać najmniejsza krzywda».

OŚWIADCZENIE W SPRAWIE PRZYJĘCIA MISJI
TWORZENIA RZĄDU NARODOWEGO

(12-go listopada 1918 r.).

Rada Regencyjna w dekreście z dnia 11 listopada 1918 oświadczyła, że zwierzchnią swą władzę państwową złoży «Rządowi Narodowemu». Tego samego dnia Rada Regencyjna zwróciła się z prośbą do Piłsudskiego, by ten podjął się utworzenia Rządu Narodowego.

Wynikła stąd konieczność publicznego oświadczenia ze strony samego Piłsudskiego, że do tej pracy przystępuje.

---

¹⁾ Ignacy Boerner, ówczesny porucznik, późniejszy pułkownik W. P. i Minister Poczty i Telegrafów.

Rada Regencyjna bowiem, będąca już w fazie zrzekania się swej władzy suwerennej, nie miała poczucia, że może swo im pismem powierzać Piłsudskiemu misję tworzenia rządu. Równocześnie Piłsudski, podejmując się tego zadania, nie mógł uznać się za mandatariusza Rady Regencyjnej, gdyż temu przeczyła rzeczywistość owych dni, w których autorytet Piłsudskiego był niepomiarnie wyższy, niż Rady Regencyjnej.

Oświadczenie niżej podane pojawiło się w prasie z dnia 12 listopada. Tekst podajemy według «Monitora Polskiego» z dnia 12 listopada 1918.

Rada Regencyjna ¹⁾ zwróciła się w dniu 11-go listopada 1918 r. do mnie z prośbą o podjęcie się utworzenia Rządu Narodowego, w którego ręce gotowa jest złożyć swą władzę.

Porozumiałem się również z Tymczasowym Rządem Ludowym Republiki Polskiej w Lublinie ²⁾ i postanowiłem wezwać przedstawicieli stronnictw celem poznania ich zapatrywań na tę sprawę.

Warszawa, dn. 12-go listopada 1918 r.

Józef Piłsudski.

PIERWSZY ROZKAZ DO WOJSKA POLSKIEGO

(12-go listopada 1918 r.)

Olbrzymia większość opinii uważała, że tylko Piłsudski może stanąć na czele wojska polskiego.

Rada Regencyjna, dekretem z dnia 11 listopada 1918 r., «przekazała władzę wojskową i naczelne dowództwo wojsk polskich Brygadierowi Józefowi Piłsudskiemu».

Rozkaz poniżej podany jest pierwszym rozkazem Piłsudskiego w charakterze Naczelnego Wodza. Żołnierze i ofi-

---

¹⁾ Rada Regencyjna powstała na skutek patentu cesarza niemieckiego i cesarza austriackiego z dnia 12 września 1917 r. Skład jej był następujący: Arcybiskup Aleksander Kakowski, Zdzisław Lubomirski, Józef Ostrowski.

²⁾ «Tymczasowy Rząd Ludowy Republiki Polskiej» z Ignacym Daszyńskim na czele powstał w Lublinie dnia 7 listopada 1918 r. Rząd ten w odezwie tegoż dnia wydanej ogłosił, że «do chwili zwołania Sejmu ustawodawczego obejmuje władzę całkowicie i niepodzielnie» i że czyni to «z polecenia ludowych i socjalistycznych stronnictw b. Królestwa i Galicji». Tworzenie armii Rząd lubelski «wobec nieobecności Józefa Piłsudskiego, powierzał jego zastępcy, płk. Edwardowi Rydzowi-Śmigłemu».